

Gemensam process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning

Förslag från den politiska styrgruppen för gymnasiesamverkan,
november 2022

Innehåll

Regional och delregional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

2

Sammanfattning 2

Bakgrund 2

Syftet med en gemensam process för utbud och dimensionering 3

Uppdrag enligt kommunallag och skollag 3

Den politiska styrgruppens förslag på regional och delregional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Samverkansområde - region och delregion 5

Funktioner och ansvar 6

Informationskedja inför beslut med regional och lokal förankring 7

Årshjul – dialoger 8

Regional och delregional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Sammanfattning

Utifrån styrelsens uppdrag till den politiska styrgruppen för gymnasiesamverkan, samt ändringar i skollagen (2010:800), har förslag tagits fram för hur process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning skulle kunna se ut inom befintligt samverkansområde. Målgrupp för detta förslag är förtroendevalda i kommunstyrelse och i utbildningsnämnd, ansvarig för gymnasieutbildning, i de skånska kommuner och i västra Blekinge¹.

Detta dokument presenterar ett förslag för hur en process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning kan pågå på delregional (hörn) och regional nivå. Det regionala planeringsunderlaget föreslås att diskuteras på ett dokumenterat politiskt samråd på regional nivå. Resultatet av samrådet kan fungera bilaga till beslutsunderlag på kommunal nivå.

Förslaget är framtaget av det strategiska nätverket för utbildning samt förankrat med den politiska styrgruppen för gymnasiesamverkan

Bakgrund

Skånes Kommuners styrelse har etablerat en politisk styrgrupp för gymnasiesamverkan (dnr KCO 21-007). Gruppens uppdrag är:

- Vårda och utveckla samverkansavtalet
- Förstärka samplanering och styrning i Skåne genom att ta fram underlag för utbud och dimensionering inom samverkansområdet
- Utveckla en mer ändamålsenlig process för samplanering av utbud och lokalisering av gymnasieskolor i samverkansområdet för att uppnå ökad kostnadseffektivitet

I februari 2022 presenterade styrgruppen en delrapport till Skånes Kommuners styrelse och fick kvittens på fortsatt uppdrag i arbetet med att ta fram en modell på hur utbud och

¹ Västra Blekinge omfattar Sölvesborg, Karlshamn, Olofström, Ronneby

dimensionering kan utformas på delregional och regional nivå. I detta arbete ingår även koordinering av nybyggnationer och program som erbjuds i de nya skolorna. Styrelsen har även gett i uppdrag till det strategiska nätverket för utbildning att

- ta fram ett förslag på process för en gemensam planering av hur rätt utbud och rätt kapacitet på rätt plats ska uppnås, både inom naturliga upptagningsområden samt samverkansområdet i sin helhet².

Den 1 juli 2023 träder ändringar i Skollagen (2010:800) i kraft. Ändringarna ställer krav på kommuner att utveckla en process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning i samverkan. Detta dokument beskriver hur en sådan process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning skulle kunna se ut.

Syftet med en gemensam process för utbud och dimensionering

Syftet med ett gemensamt utbud och dimensionering av gymnasieutbildning är att utveckla en process som motsvarar skollagens krav och internationella när det gäller samverkan mellan kommuner; minskar kostnader för gymnasieutbildning i samverkansområdet och ökar kvaliteten.

Vidare kommer en gemensam process leda till ökad kunskap om demografiska processer i närområdet och därmed öka möjligheter att anpassa verksamhet utifrån dessa förändringar på ett effektivt sätt – planera för utökning av gymnasieplatser för att uppnå rätt kapacitet på rätt plats.

Uppdrag enligt kommunallag och skollag

Enligt kommunallagen sköter kommuner och regioner på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund de kommunala angelägenheter som är av allmänt intresse och som har anknytning till kommunens område eller deras medlemmar. Kommuner får inte ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en region eller någon annan ska ha hand om.

Förändring av skollagen innebär att arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av vissa utbildningar på gymnasial nivå. Mer konkret innebär det att när en kommun, region eller enskild huvudman lägger fram vilka gymnasieutbildningar som ska erbjudas och hur många platser utbildningarna ska ha, ska det tas hänsyn till både ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Kommunerna ska genom avtal med minst två andra kommuner även samverka om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde.

² Styrelsemöte 3 juni 2022, § 21, Styrelsens beslut Återkoppling från politisk styrgrupp gymnasiesamverkan.

Vidare ska det vara tydligt för den sökande vilken inriktning utbildningen har och vad utbildningen kan leda till. Lagändringarna börjar gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Den politiska styrgruppens förslag på regional och delregional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Samverkansområde - region och delregion

Det primära samverkansområdet omfattar alla kommuner i Skåne samt västra Blekinge. Samverkansområdet är indelat i fem delregioner: Sydväst, Sydost, Nordost, Familjen Helsingborg och Västra Blekinge.

I enlighet med skollagen avser samverkan följande program:

- Alla nationella program
- Introduktionsprogrammen programinriktat val
- Yrkesintroduktion utformade för en grupp elever

En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Planerings- och dimensioneringsprocessen sker på två nivåer.

- **Delregional nivå**
Eftersom 94% av elever rör sig inom delregion sker huvudsakligen processen för utbud och dimensionering på delregional nivå. Det underlättar också diskussionen samt möjlighet att komma till beslut.

Blekinges politiker är inte representerade i den politiska styrgruppen, men Blekinge utformar egen delregion och skulle kunna hanteras under samma process.

- **Regional nivå**
För att få helhetsbild angående utbud och dimensionering av gymnasieutbildning diskuteras underlag på regional nivå. Vidare underlättar dialogen att identifiera specifika utbildningar med få sökande som inte kan erbjudas i varje delregion och därmed bör diskuteras utifrån delregionalt perspektiv.

Kommuner inom samverkansområdet kan teckna sekundära samverkansavtal avseende andra utbildningar som inte regleras här (exempelvis för gymnasiesärskola) eller med kommuner utanför primärt samverkansområdet (exempelvis kan Båstad och Laholm ingå sekundärt samverkansavtal som säkerställer fritt sök för elever folkbokförda i dessa kommuner).

Funktioner och ansvar

Samordningsfunktion etableras på regional (Skånes Kommuner) och delregional nivå. Dessa funktioner har ansvar för beredning av ärende angående underlag för utbud och dimensionering samt är sammankallande för tjänstepersoner på delregional och regional nivå. Dessa funktioner är också ansvariga att bjuda in fristående huvudmän till en dialog på delregional och regional nivå.

Varje kommun har ansvar att delta på möten på delregional och regional nivå samt vara behjälpliga i framtagande av underlag. Varje kommun som är huvudman för gymnasieskola ansvarar för beslut angående utbud och dimensionering utifrån gällande delegationsordning.

Vidare ansvarar varje kommun som är huvudman för gymnasieskola att säkerställa att deras utbud och dimensionering av gymnasieutbildning utgår från gemensam process för planering och dimensionering med andra kommuner i primärt samverkansområdet. Alla kommuner i samverkansområdet har ansvar att bidra till att det finns rätt utbildning, på rätt plats i rätt kapacitet.

Informationskedja inför beslut med regional och lokal förankring

- 1. Delregional tjänstemannanivå i samråd med politisk styrning inom delregionen**
 - formulering av behov i delregionen
 - beslutsunderlag med konsekvensanalys
 - delregionens utbuds- och dimensioneringsförslag skickas till regional nivå
- 2. Regional tjänstemannanivå**
 - sammanställer de delregionala underlagen. Om de inte är förenliga får delregionerna tillbaka underlag med behovsformulering för helheten. Omarbetning på delregional tjänstemanna- och politisk nivå vid behov.
 - sammanställt underlag baserat på de delregionala underlagen för utbud och dimensionering skickas till regional politisk nivå.
- 3. Dokumenterat samråd äger rum på regional politisk nivå utifrån underlaget för utbud och dimensionering från regional tjänstemannanivå.**
- 4. Resultatet av samrådet skickas till tjänstepersoner regionalt samt kan vid behov fungera som bilaga till beslutsunderlag på kommunal nivå.**
- 5. Beslut angående utbud för gymnasieutbildning fattas i respektive kommunal nämnd.**

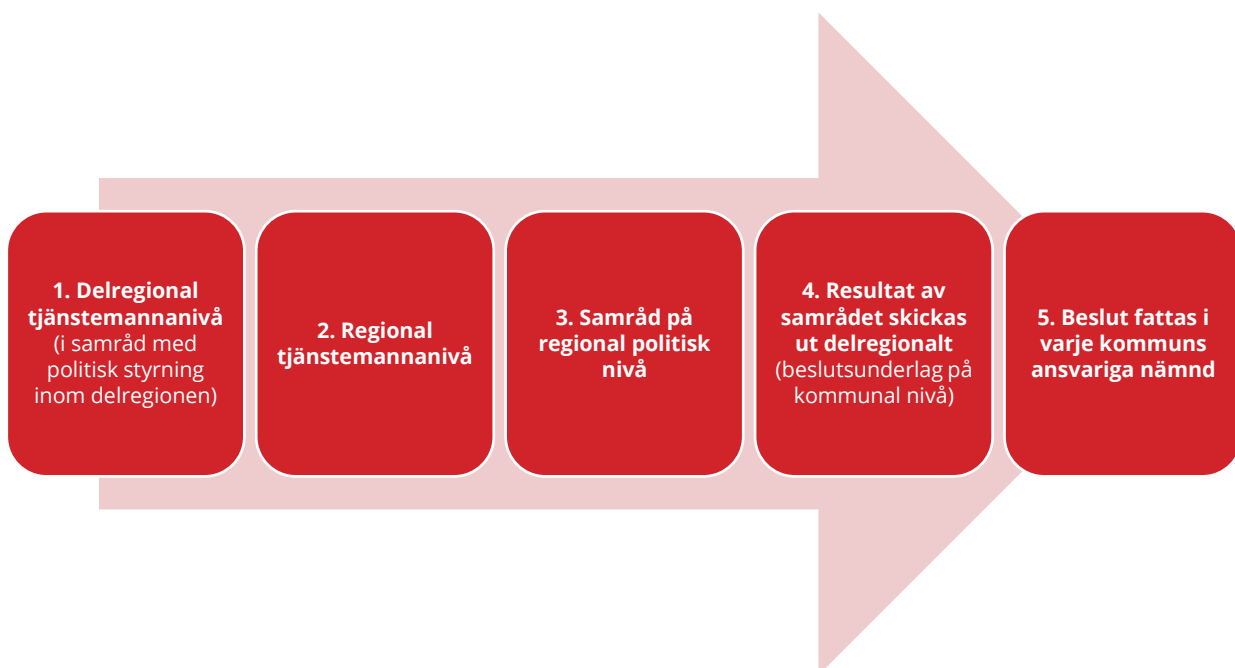

Figure 1: Informationskedja inför beslut

Årshjul – dialoger

Skolverkets dialog varje tredje år.

Anordnare: Skolverket.

Fokus: övergripande, kick-off för vidare diskussion

Målgrupp: skolhuvudmän, Regionen, branschorganisationer, Arbetsförmedlingen

Syftet: Få gemensam bild, börja dialogen.

Delregional dialog 1. Årligen. November (november 2023 – utbud läsår 2025/2026)

Anordnare: Koordinator på delregional nivå

Fokus: första diskussion på delregional nivå med analys av gångna antagningsperioden samt preliminär plan angående utbud och dimensionering från alla kommuner i kommande antagning med koppling till Skolverkets underlag och tidigare regional dialog. Diskussion handlar om justering för nästa år samt planering för året därpå.

Skånes Kommuner deltar.

Målgrupp: alla förvaltningschefer och antagningschefer (motsvarande) på delregional nivå.

Syftet: Identifiera övergripande behov av förändring i utbud för kommande år på delregional nivå med hjälp av utfallet av senaste antagning och andra underlag.

Regional dialog 1 med tjänstepersoner. Årligen (November, 2023)

Anordnare: Skånes Kommuner

Fokus: Följa upp diskussion efter Skolverkets presentation, hur behöver utbud anpassas i Skåne i sin helhet samt i delregioner. Konsekvensanalyser av förändringar i utbud.

Målgrupp: alla förvaltningschefer och antagningschefer (motsvarande).

Underlag: Skolverkets underlag + kompletterande underlag från Skånes Kommuner med hörnkoordinatorer.

Syfte: Identifiera hur utbud behöver förändras på regional och delregional nivå och hur man ska nå dit – hur ska vi åstadkomma förändring? Vilken förändring är möjlig utifrån kommunalsjälvstyret perspektiv?

Var tredje år är det en större process med planering för tre år framåt.

Regional dialog med en politisk konstellation. Årligen (November, 2023)

Anordnare: Skånes Kommuner

Fokus: Politiskt dokumenterat samråd om utbud för läsår 2025/2026.

Målgrupp: Regionalt politisk konstellation

Underlag: Planerat utbud 2025 som tagits fram av Skånes Kommuner och hörnkoordinatorer

Syfte: Samråda om utbud och behov i regionen inför utbud för läsår 2025/2026 för att kunna omsätta i planering under kommande år.

Delregional dialog 2. Årligen Mars (mars 2024-utbud läsår 2025/2026)

Anordnare: koordinator på delregional nivå

Fokus: Återkoppling från diskussion i kommuner internt utifrån regional politiskt samråd.

Målgrupp: Förvaltningschefer för utbildning och antagningschefer (motsvarande)

Skånes Kommuner deltar

Syftet: Att komma överens om slutgiltigt utbud. (mars 2024 – för läsår 2025/2026)

Regional dialog 2. Årligen. Maj (maj 2024-utbud 2025/2026)

Anordnare: Skånes Kommuner

Fokus: diskussion om samlat regionalt utbud för 1,5 år framåt.

Målgrupp: Förvaltningschefer för utbildning

Syftet: Att få en helhetsbild av regionalutbud

Beslut om gymnasieutbildning fattas i varje kommun. Årligen. Juni-september

Varje kommun fattar beslut utifrån underlaget

Uppföljning av utbud och dimensioneringsprocess. Årligen. Oktober.

Figur 2:Tidsplan organisation 2025